

บทวิจารณ์หนังสือ
เศรษฐศาสตร์ : เปลี่ยนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
How much is the Iron Man suit?

วิจารณ์ โดย วิจิต วัฒนพันธ์ และสามารถ บุญรัตน์
เทศบาลป่าสัก อ.เมือง จังหวัดลำพูน

ชื่อหนังสือ : เศรษฐศาสตร์ เปลี่ยนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
How much is the Iron Man suit?

ผู้เขียน : ปาร์กพอยงยุล
ผู้แปล : ตรองสิริ ทองคำใส
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กันยายน ๒๕๖๑
พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

- ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๑๘-๒๔๗๗-๘
- ผู้ผลิต : บริษัท อเมริกันพรีนติ้งพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- จำหน่าย : บริษัท อเมริกันบุ๊กเชอร์เตอร์ จำกัด
- ราคา : ๒๔๕ บาท
- จำนวนหน้า : ๒๗๔ หน้า
- ประวัติผู้เขียน : ปาร์กพยองนยูล
- เป็นนักข่าวสายเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ คยองฮยง
 - จบป.ตรี วิศวกรรมศาสตร์ , ป.โท เศรษฐศาสตร์
 - ผลงานเขียน “เสวนาบรรณกรรมกับนักเศรษฐศาสตร์”
“เศรษฐศาสตร์ในภาพยนตร์” “โรงภาพยนตร์ของนักเศรษฐศาสตร์”

“เศรษฐศาสตร์” คำนี้คงฟังอาจดูน่ากลัว หากเราไม่ได้เป็นคนทีถนัดเรื่องตัวเลข หรืออะไรที่ฟังดูแล้วยาก ๆ แบบนี้มักเป็นเรื่องของนักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการ แต่ถ้าหากเราเคยคิดหรือตัดสินใจเรื่องใกล้ตัวเหล่านี้ เช่น “พักร้อนจะไปเที่ยวต่างประเทศ ฉันต้องเช็คอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินจากหน้าเว็บสักหน่อยแล้ว” “อยากลองซื้อกองทุน เพื่อจะได้เงินปันผลมาใช้เหมือนคนอื่นบ้าง” หรือ “วันนี้จะหยุดงานพิเศษไปดูหนังดีไหม” ก็เรียกได้ว่า เศรษฐศาสตร์ได้เริ่มเข้ามาใกล้ชีวิตคุณมากแล้ว

แท้จริงแล้วเศรษฐศาสตร์ก็เป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของคนธรรมดาทั่วไปอย่างเราด้วยเหมือนกัน โดยที่เราอาจไม่ทันรู้ตัว ปาร์กพยองนยูล ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้กล่าวไว้ว่า เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่วิเคราะห์การเลือกและการตัดสินใจของมนุษย์ด้วยหลักการและเหตุผล หากคิดตามความหมายนี้การมีความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ไว้น่าจะช่วยให้หลาย ๆ เรื่องในชีวิตเราง่ายขึ้น เพราะชีวิตเราต้องเจอกับการเลือกอยู่ทุกวัน

หนังสือเล่มนี้เล่าเรื่องเศรษฐศาสตร์ผ่านวัฒนธรรมสมัยนิยมที่คุ้นหูคุ้นตาหลายเรื่อง ภายในเล่มคุณจะได้พบกับคำตอบว่า ทำไมเจ้าชายน้อยถึงกลับดาวอังคาร ชุดเกราะของไอรอนแมนราคาเท่าไร แฮร์รี่ พอตเตอร์ จะถึงแตกหากศิลาอาถรรพ์เปลี่ยนทุกอย่างเป็นทองคำจริงหรือ ผ่านมุมมองของปาร์กพยองนยูล ตัวหนังสือของเขาจะพาคุณเข้าใจเศรษฐศาสตร์ไปทีละนิด

บทนำ : เศรษฐศาสตร์คือเครื่องมือวิเคราะห์ชีวิต

ทำไมเจ้าชายน้อยถึงกลับดาวตัวเอง เจ้าหญิงเงือกน้อยจำต้องทิ้งเสียงด้วยหรือ ทำไมธอร์กับฮัลค์จึงร่วมมือกัน เวลาดูหรืออ่านการ์ตูนที่ไรเป็นต้องตั้งคำถามทำนองนี้ประจำ ชีวิตแต่ละวันของคนเราคือการเลือก ส่วนใหญ่เป็นการเลือกเรื่องจุกจิกทั่วไป แต่บางครั้งก็เป็นการเลือกเรื่องสำคัญ ทว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่ ทุกการเลือกล้วนมีเหตุผล ซึ่งผมจะขอเปิดเผยเหตุผลเหล่านั้นด้วยเศรษฐศาสตร์

แล้วทำไมต้องเศรษฐศาสตร์? เพราะเศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ที่วิเคราะห์การเลือกและการตัดสินใจของมนุษย์โดยเสนอเหตุผลสนับสนุนอันเหมาะสม อัลเฟรด มาร์แชล ผู้ก่อตั้งหลักของเศรษฐศาสตร์จุลภาคกล่าวว่า “เศรษฐศาสตร์คือเครื่องมือวิเคราะห์ชีวิต” และเพื่อจะใช้ประโยชน์เครื่องมือดังกล่าวให้ได้ หนังสือเล่มนี้จึงใช้ Principles of Economics ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้ชื่อว่าเป็นตำราแห่งเศรษฐศาสตร์มาอ้างอิง

บทที่ 1 : เศรษฐศาสตร์เริ่มจากวัฒนธรรม

● การมีอยู่อย่างจำกัดที่ซ่อนอยู่ในเรื่องเจ้าชายน้อย

ทุกสิ่งบนโลกมีจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์มีไม่สิ้นสุด เศรษฐศาสตร์เรียกลักษณะทรัพยากรในสังคมที่มีอย่างจำกัดว่า ความขาดแคลนหรือการมีอยู่จำกัด (scarcity) เมื่อสินค้าและบริการต่าง ๆ บนโลกมีอย่างจำกัด จึงเกิดประเด็นสำคัญตามมา คือ การแบ่งปัน จะแบ่งทรัพยากรเหล่านั้นให้ลงตัวได้อย่างไร หากแบ่งปันไม่เท่าเทียมก็อาจเกิดปัญหาขัดแย้งตามมา เนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการอย่างไม่สิ้นสุด เมื่อใครบางคนได้มากขึ้น ใครอีกคนจึงได้น้อยลง

ความขาดแคลนและการหายาก ความต้องการของมนุษย์เป็นตัวกำหนดมูลค่า เรากำหนดมูลค่าของสินค้าจากความขาดแคลน หากมีน้อยราคาก็แพง หากมีมากราคาก็ถูก จึงมีข้อควรสังเกตว่า ลักษณะ การมีอยู่จำกัด ไม่ได้หมายถึงมีเพียงจำนวนมากหรือน้อยเท่านั้น การมีอยู่จำกัดยังสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วย กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับอรรถประโยชน์จากความต้องการของคน ดังนั้น เราอาจพิจารณาลักษณะการมีอยู่จำกัดจากระดับความต้องการของมนุษย์ หากคนจำนวนมากอยากได้ การมีอยู่จำกัดหรือความขาดแคลนจะสูง หากมีไม่กี่คนอยากได้ การมีอยู่จำกัดหรือความขาดแคลนจะต่ำ

การตลาดสนใจความขาดแคลน หากความขาดแคลนของสิ่งใดมีสูง ผู้คนย่อมต้องการสิ่งนั้นมาก ส่งผลให้มูลค่าของมันสูงขึ้นด้วย นักการตลาดไม่มีทางเลือกสิ่งนี้ การแปลความหมายเพิ่มลงบนสินค้า เช่น “จำหน่ายจำนวนจำกัดเพียง 100 ชิ้น” ก็เพื่อเพิ่มความขาดแคลน นี่เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เน้นว่าสินค้ามีเพียง 100 ชิ้นเท่านั้น

● กฎแห่งอุปสงค์อุปทานที่ซ่อนอยู่ในไอรอนแมน

กล่าวถึงราคาและความต้องการซื้อชุดเกราะไอรอนแมน เริ่มจากรุ่นมาร์กหนึ่ง ราคา 0 ดอลลาร์ ที่โทนี่สร้างขึ้นมาโดยการเชื่อมเศษเหล็ก แต่มาร์กหนึ่งสามารถรับแรงกระแทกจากปืนไรเฟิลอัตโนมัติได้ มีปืนพ่นไฟเป็นอาวุธ และบินกลางอากาศได้ในระยะเวลาอันสั้น

รุ่นมาร์กสอง ราคา 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ชุดเกราะรุ่นนี้สามารถสาดแสงโฮโลแกรมดิสเพลย์เพื่อช่วยในการต่อสู้ และสามารถบังคับให้บินกลางอากาศได้ แต่มาร์กสองไม่เหมาะจะนำไปใช้ต่อสู้จริงเนื่องจากประกอบจากวัสดุเหล็ก หากขับไปบริเวณชั้นบรรยากาศจะมีน้ำแข็งเกาะชุดเกราะ ส่งผลให้แรงขับเคลื่อนลดลง

โทนี่ สตาร์ค จึงหาโลหะผสมชนิดใหม่ ซึ่งก็คือทองคำกับไทเทเนียมมาใช้ผลิตชุดเกราะที่ต้านทานได้กระทั่งแรงอัดของปืนใหญ่รถถัง รุ่นมาร์กสามนี้ติดตั้งอาวุธใหม่ และมีลูกเล่นซ่อนระเบิดมิติไฮลีสสำหรับใช้กับรถถังและชีปนาวุธไว้มากมายกับไหล่ เมื่อกางฝ่ามือยังเรียกใช้สนามโน้มถ่วงได้ด้วย และปรับเปลี่ยนสีชุดเกราะเป็นสีแดง ชุดเกราะมาร์กสามมีราคา 119 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ชุดเกราะรุ่นมาร์กสี่ ราคา 120 ล้านดอลลาร์ ต่างจากรุ่นมาร์กสามแค่ล้านดอลลาร์ เพราะกลไกระหว่างรุ่นมาร์กสามและมาร์กสี่ไม่ต่างกันมากนัก ส่วนรุ่นมาร์กห้า ราคาอยู่ที่ 400 ล้านดอลลาร์ ซึ่งแพงกว่ามาร์กสี่ประมาณสามเท่า เพราะชุดเกราะรุ่นมาร์กห้าสามารถพกพาได้ โดยปกติจะอยู่ในรูปทรงกระเป๋าดูเหมือนกระเป๋าเดินทางแต่ใช้เท่าใดก็เปลี่ยนสภาพกลายเป็นชุดเกราะไอรอนแมนที่สวมติดตัวผู้ใส่อัตโนมัติ

รุ่นมาร์กหก ราคาต่ำลงเหลือ 130 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่ราคาถูกลงคงเพราะไม่มีลูกเล่นเปลี่ยนสภาพเป็นกระเป๋าดูเหมือนกระเป๋าเดินทาง ส่วนสิ่งที่อัปเดตก็มีแค่เปลี่ยนอาร์คเรเตอร์ทรงกลมตรงหน้าอกเป็นรีแอกเตอร์ทรงสามเหลี่ยม แข็งแกร่งขึ้น บินได้เร็วขึ้น และบินได้ระยะไกล 3-4 ไมล์

ส่วนชุดเกราะรุ่นมาร์กเจ็ดราคาสูงขึ้น คือ 500 ล้านดอลลาร์ รุ่นนี้ขึ้นส่วนของชุดเกราะไอรอนแมนจะลอยมาอัตโนมัติตามการเรียกใช้งานจากสัญญาณบนข้อมือของโทนี่ มีกลไกลอยได้ ระบบสั่งงานไร้สาย ประกอบเป็นชุดสวมใส่ให้ผู้สวมอัตโนมัติ และยังใช้บินไปถึงอวกาศเหนือชั้นบรรยากาศได้ชั่วคราว

หากขณะนั้นดันเกิดเหตุการณ์ IS ก่อสงครามในตะวันออกกลาง ชาวอิสราเอลเป็ดติดต่อขอซื้อชุดเกราะไอรอนแมนรุ่นมาร์กสามด่วนร้อยชุด เส้นอุปสงค์ต่อชุดเกราะไอรอนแมนจะสูงขึ้น แต่ผู้ผลิตชุดเกราะไอรอนแมนนั้นมีแค่โทนี่ สตาร์ค นั่นหมายความว่า ปริมาณอุปทานจะไม่เปลี่ยนแปลงทำให้ราคา

ชุดเกราะพุ่งสูง ราคาเดิมของรุ่นมาร์กสามจาก 119 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อาจโดดไปแตะที่ 238 ล้านดอลลาร์สหรัฐได้

ในภาพยนตร์ไอรอนแมนภาคสองและสาม รัฐบาลสหรัฐและพวกคู่แข่งของโทนี่ สตาร์ค สามารถผลิตชุดเกราะไอรอนแมนจำนวนมากได้สำเร็จ การผลิตชุดเกราะไอรอนแมนจึงไม่ใช่สิทธิ์ขาดของโทนี่อีกต่อไป โทนี่จึงสร้างชุดเกราะออกมามากมายคล้ายจะแข่งขันในตลาดด้วย ทำให้น่าเป็นห่วงว่าสินค้าอาจจะล้นตลาดได้

● โศกนาฏกรรมของสาธารณสมบัติที่ซ่อนอยู่ในการ์ตูนซูฮี โดโนเสาร์น้อย

โศกนาฏกรรมของสาธารณสมบัติมีอยู่จริง ตัวอย่างชัดเจนที่สุดคือการทำประมงที่มากเกินไป กำลังผลิตของสัตว์น้ำ ทะเลฝั่งตะวันออกของเกาหลีใต้เคยมีปลาอะแลสกาพอลล็อกอยู่เยอะมาก แต่พอจับกันมาปริมาณมหาศาล ปัจจุบันจึงแทบหาปลาอะแลสกาพอลล็อกที่จับในน่านน้ำของเกาหลีใต้ไม่เจอแล้ว

แล้วทำอะไรถึงจะป้องกันการเกิดโศกนาฏกรรมของสาธารณสมบัติได้ วิธีแรกคือ ทำสาธารณสมบัติให้เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลหรือก็คือกำหนดเจ้าของ เมื่อคนเราถือครองของสิ่งใดก็จะดูแลรักษามันอย่างดี อริสโตเติล เคยบอกว่า “มนุษย์ไม่ค่อยรักษาสິงที่ไ้ร่วมกับผู้อื่น แต่สนใจสิ่งทีเ็นเจ้าของมากกว่า” ชาวกรีกโบราณรู้ว่ามนุษย์เรามีนิสัยดูแลรักษาของของตน วิธีดูแลรักษาทะเลได้ดีที่สุดจึงคือการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) เมื่อระบุว่าประเทศใดเป็นเจ้าของทะเลบริเวณไหนบ้าง แต่ละประเทศก็จะจัดการดูแลเขตพื้นที่ทะเลของตนได้ชัดเจน ทั้งยังตั้งใจดูแลสิ่งแวดล้อมของท้องทะเล กระตือรือร้นทำโครงการปล่อยพันธุ์ปลาคืนแหล่งน้ำธรรมชาติ และดูแลรักษาพันธุ์ปลาเหล่านั้นกันมากขึ้นด้วย

สอง ใช้วิธีกำหนดทรัพย์สิน สิทธิ เช่น มอสิทธิปล่อยก๊าซเรือนกระจกแก่ประเทศต่าง ๆ โดยตั้งเป้าหมายเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง

สาม กำหนดภาษีหรือค่าปรับ เกาหลีใต้เรียกเก็บค่าจราจรหนาแน่น (congestion fee) บริเวณทางอุโมงค์นัมซันในกรุงโซลมาเข้าปีที่ 20 แล้ว เพื่อกันจำนวนคนขับรถเข้าเขตเมืองชั้นใน เมืองใหญ่ทั่วโลก เช่น สตอกโฮล์ม นิวยอร์ก ลอนดอน ก็เรียกเก็บค่าจราจรหนาแน่นกันทั้งนั้น

สี่ สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรนานาชาติเพื่อช่วยป้องกันโศกนาฏกรรมของสาธารณสมบัติ

- **ต้นทุนค่าเสียโอกาสและต้นทุนจม ที่ซ่อนอยู่ในเรื่อง เจ้าหญิงเงือกน้อย**

เศรษฐศาสตร์เรียกสิ่งที่จะต้องจ่ายว่า ต้นทุนค่าเสียโอกาส ผู้มีเหตุผลย่อมเลือกโดยอิงจากส่วนต่างระหว่างสิ่งที่ได้รับกับสิ่งที่ต้องเสีย จากนั้นเลือกสิ่งที่จะทำให้ตนได้มากกว่าเสีย

ทุกการเลือกก่อเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาส (สิ่งที่ต้องจ่าย) และเมื่อเลือกแล้วยังจะเกิดต้นทุนจมด้วย ต้นทุนจม (sunk cost) คือ น้ำที่หกไปแล้ว เป็นค่าใช้จ่ายที่เสียไปแล้วและไม่อาจเรียกคืนกลับมาได้

ตัวอย่างต้นทุนจมที่โดดเด่นคือค่าโฆษณา เงินที่ใช้เป็นค่าโฆษณาแล้วนั้นไม่อาจเรียกคืนกลับมาได้ ถึงเราเสียค่าโฆษณาสินค้าที่ขายไม่ค่อยดีจนเพิ่มค่าโฆษณาให้มันอีก ก็เชื่อว่าสินค้านั้นจะขายดีขึ้นได้มากนัก อีกทั้งยังมีแต่ไปลดงบค่าโฆษณาที่ควรใช้กับสินค้าตัวอื่น พอมัวยึดติดกับค่าโฆษณาที่เสียไปเพราะสินค้าขายไม่ออก ก็เลยเสียโอกาสที่จะโฆษณาสินค้าใหม่ตัวอื่น

การยึดติดต้นทุนจมทำให้เราประเมินสถานการณ์ผิดพลาด หลายครั้งอาจล่ำลึงลงกว่าเก่า เพราะคิดจะแก้มือหรือเสียค่าสิ่งของที่เสียไปแล้ว ซึ่งมันก็จะทำให้เราเสียโอกาสใหม่ ๆ ในอนาคต นี่คือเหตุผลวิบัติของต้นทุนจม

บทที่ 2 : เศรษฐศาสตร์คือความจริง

- **ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ที่ซ่อนอยู่ในเรื่อง ดิอเวนเจอร์ส**

ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ หมายถึง ความสามารถผลิตสินค้าโดยใช้ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้อื่น เช่น ในเวลา 1 ชั่วโมง เกาหลีใต้ผลิตข้าวสารได้ 10 กระสอบ สหรัฐอเมริกาผลิตได้ 2 กระสอบ เกาหลีใต้จึงมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตข้าวสาร แต่ในเวลา 1 ชั่วโมง เกาหลีใต้ผลิตรถยนต์ได้ 3 คัน สหรัฐอเมริกาผลิตได้ 5 คัน สหรัฐอเมริกาจึงมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตรถยนต์

เมื่อประเทศหนึ่งมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ ประเทศนั้นจะผลิตสินค้าชนิดเดียวกันได้ด้วยต้นทุนถูกกว่า ปัจจัย เช่น ค่าแรงต่ำและวัตถุดิบถูกจะช่วยให้ประเทศใด ๆ มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์มากกว่าสินค้าเดียวกันที่ผลิตจากประเทศอื่น อีกปัจจัยคือการผูกขาดสินค้าหายาก เช่น ประเทศผู้ผลิตน้ำมันตะวันออกกลางมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในสินค้าน้ำมันมากกว่าประเทศอื่น

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบก่อเกิดปัญหา คือ ประเทศที่ผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง (high value-added product) จะผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูงต่อไป ในขณะที่ประเทศที่ผลิตสินค้าที่มีมูลค่าต่ำ

จะผลิตสินค้าที่มีมูลค่าต่ำต่อไป เป็นผลให้ประเทศพัฒนาแล้วจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วตลอดไป ส่วนประเทศด้อยพัฒนาจะเป็นประเทศด้อยพัฒนาตลอดไปเช่นกัน

● เงินเฟ้อ ที่ซ่อนอยู่ในเรื่อง แฮรี่ พอตเตอร์

ถึงแฮรี่ พอตเตอร์ จะมีเหรียญทองคำเยอะแค่ไหนก็ตาม แต่หากทองคำในตลาดมีเยอะเกินไป มูลค่าของมันก็จะตกลงอย่างรวดเร็ว พวกผู้วิเศษอาจต้องขนเหรียญทองหนักเป็นตันมาจ่ายถึงจะซื้อไม้กวาดนิมบัสสองพันได้ หากเกิดภาวะอภิมหาเงินเฟ้อขึ้นกับทองคำ ก็ไม่แน่ว่าการหล่อทองคำ (ที่เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน) ทำไม้กวาดทรงนิมบัสสองพันทั้งด้ามยังถูกกว่าซื้อไม้กวาดรุ่นดั้งเดิม

ลองคิดอีกมุมหนึ่ง ถ้าแฮรี่หัวใสเค้าอาจพบวิธีทำให้ตนเองร่ำรวยกว่าเก่า เมื่อเขาปรับโวลเดอมอร์สำเร็จ แฮรี่ก็อาจกำจัดทองคำให้หมดโลก ยังมีปริมาณทองคำในตลาดน้อยเท่าไร แฮรี่ก็จะยิ่งร่ำรวยเท่านั้น เพราะมีแค่เขาที่มีทองคำ ราคาทองคำก็จะทะยานสูง แบบนี้แฮรี่ก็จะกลายเป็นบุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในโลกด้วยหรือเปล่า คำตอบคือไม่ หากปริมาณทองคำมีน้อยเกินกว่าจะใช้แลกเปลี่ยนในตลาดได้ ตลาดก็จะหดตัวหรือก็คือเกิดภาวะเงินฝืด ซึ่งเป็นสภาพที่ราคาสินค้าต่ำลงเรื่อย ๆ เศรษฐกิจฝืดเคือง สมมุติเราแลกเปลี่ยนสินค้ากับเงินด้วยสัดส่วน 1 : 1 หากสินค้ามี 100 ชิ้น แต่เรามีเงิน 10 หน่วย เราก็จะซื้อสินค้าได้เพียง 10 ชิ้น ถึงอยากซื้อสินค้าแต่ถ้าไม่มีเงินก็ซื้อมากกว่านั้นไม่ได้ พอสินค้าขายไม่ออกผู้ผลิตก็ไม่สามารถผลิตสินค้าเพิ่ม และพอไม่มีงานให้ทำบริษัทผู้ผลิตก็จะปลดแรงงานออก แรงงานผู้ไม่มีรายได้ก็ไม่มีเงินซื้อสินค้า เศรษฐกิจจึงยิ่งฝืดเคืองหนัก

กลุ่มคนที่ได้เงินจากภาวะเงินเฟ้อ

ใช้ว่าเงินเฟ้อจะทำให้ทุกคนกระเป๋าแบน มีทั้งคนที่เสียหายและมีทั้งคนที่ได้ประโยชน์จากเงินเฟ้อ ในภาวะเงินเฟ้อ เจ้าหนี้เสียเปรียบส่วนลูกหนี้ได้เปรียบ สมมติเงิน 10,000 วอน ซื้อแอปเปิ้ลได้ 10 ลูก ปีต่อมาราคาสินค้าปรับขึ้นสองเท่าต้องจ่ายเงิน 20,000 วอน ถึงจะซื้อแอปเปิ้ลได้ 10 ลูก ในบริบทของเจ้าหนี้มูลค่าเงินที่เค้าให้ยืมใช้ซื้อแอปเปิ้ลได้ 10 ลูกเมื่อปีก่อน ใช้ซื้อแอปเปิ้ลได้แค่ 5 ลูกในปี นี้ เทียบกันแล้วลูกหนี้จึงรับความเสี่ยงน้อยกว่า เพราะเหตุนี้นักเศรษฐศาสตร์ถึงบอกว่าเงินเฟ้อมีบทบาทในแง่กระจายความร่ำรวย

บทที่ 3 : เศรษฐศาสตร์คือจิตวิทยา

● ความขัดแย้งของเงินออมและการบริโภค ที่ซ่อนอยู่ในนิทาน เรื่อง มดกับตั๊กแตน

นิทานอีสปสอนจริยธรรมมากมาย มักจะบอกเราว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมมีจุดจบเลวร้าย รวมถึงยังแฝงแนวคิดเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมอยู่ด้วย ในนิทาน กระต่ายกับเต่า สอนว่าคนที่ขยัน

และมีความพยายามย่อมประสบความสำเร็จ นิทาน หมาป่ากับเด็กเลี้ยงแกะ สอนถึงความสำคัญของ
สัจจะ ส่วน มดกับตั๊กแตน เน้นถึงความขยันหมั่นเพียรและมัธยัสถ์อดออม

สำหรับเศรษฐศาสตร์ การออม หมายถึง ทรัพย์สินส่วนที่เหลือหลังหักรายจ่ายออกจากรายรับ
ที่หามาได้ แบ่งออกเป็น การออมภาคเอกชน (private saving) กับ การออมภาครัฐ (public saving)
การออมภาคเอกชน หมายถึง ทรัพย์สินที่เหลือหลังหักภาษีที่จ่ายให้รัฐบาลกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
ออกจากรายได้ในครัวเรือน ซึ่งไม่ได้หมายถึงการออมในรูปแบบเงินฝากในธนาคารเท่านั้นแต่ทรัพย์สิน
เช่น บ้าน ที่ดิน อาคารที่ถือกรรมสิทธิ์ ก็เป็นการออมเช่นกัน เพราะสามารถมองได้ว่าเจ้าของทรัพย์สิน
นำรายรับไปปรับเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินรูปแบบอื่น เงินทั้งหมดที่เหลือหลังบริโภคจะเรียกว่า การออม
ส่วนการออมภาครัฐ คือเงินที่เหลือหลังหักรายจ่ายแล้ว เช่น เงินเดือน หรือสวัสดิการข้าราชการ ออก
จากภาษีที่รัฐเก็บได้ ทุนสำรองระหว่างประเทศที่รับถือครองเป็นการออมเช่นกัน รวมถึงอาคารที่ดิน
ถนน ฯลฯ ก็เป็นการออมของภาครัฐ เมื่อรวมการออมของภาคเอกชนกับการออมของภาครัฐเข้า
ด้วยกัน จะได้เป็นการออมรวมของประเทศ (national saving) จึงเข้าใจได้ว่าการออมของประเทศ
คือรายได้ของภาคเอกชนกับของภาครัฐที่เหลือหลังหักภาษีและค่าใช้จ่าย

ด้วยนัยยะดังกล่าว พฤติกรรมขยันทำงานเก็บตุนเสบียงตลอดฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดู
ใบไม้ร่วงของหมดจึงได้รับคำชื่นชม หมดต้องตุนเสบียงให้เพียงพอถึงจะมีชีวิตโดยผ่านฤดูหนาวอัน
โหดร้ายไปได้ ซึ่งนั่นก็เป็นหลักการเดียวกันกับประเทศที่มีทุนสำรองระหว่างประเทศเหลือเพื่อจะไม่
สิ้นกลอนยามเศรษฐกิจโลกเผชิญวิกฤติ

● สงครามค่าเงิน ที่ซ่อนอยู่ในเรื่อง พ่อมดแห่งออซ

สิ่งแรกสุดที่คนจะไปเที่ยวต่างประเทศต้องเตรียมคือหนังสือเดินทาง สิ่งสำคัญรองลงมาคือเงิน
หากไปสหรัฐอเมริกาก็ต้องเตรียมเงินดอลลาร์ ไปญี่ปุ่นต้องเตรียมเงินเยน ไปจีนต้องเตรียมเงินหยวน
เมื่อแลกเงินสกุลต่างประเทศเราไม่ได้แลกในอัตราส่วน 1 : 1 เพราะค่าเงินแต่ละประเทศมีไม่เท่ากัน
ราคาของเงินสกุลท้องถิ่นต่อราคาต่อเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยเรียกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตา
ต่างประเทศ

ค่าเงินของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจึงต่างกัน ค่าเงินมีทั้งขึ้นและลง
เหตุผลที่ทำให้ค่าเงินน่าเกรงขาม คือ มันทรงอิทธิพลต่อการค้าระหว่างประเทศ เงินเพื่อเปลี่ยนค่าเงิน
ในประเทศ แต่อัตราแลกเปลี่ยนนั้นเปลี่ยนค่าเงินของอีกประเทศได้ด้วย การกำหนดค่าเงินส่งผล

โดยตรงต่อการนำเข้าและส่งออก ไม่เกินจริงไปเลยหากจะกล่าวว่า หากไม่เข้าใจค่าเงินก็เท่ากับไม่เข้าใจเศรษฐศาสตร์มหภาค

อย่างไรก็ตามราคาสินค้าของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน ราคาสินค้าประเทศหนึ่งอาจสูงขึ้นมาก ขณะที่อีกประเทศสูงขึ้นน้อย รัฐบาลของประเทศหนึ่งอาจผ่อนคลายนโยบายการเงินเข้าตลาด ค่าแรงของประเทศหนึ่งอาจเพิ่มสูงมากหรือจู่ ๆ อุปสงค์ต่อสินค้าหนึ่งอาจเพิ่มเป็นพิเศษจนทำให้ราคามันแพงขึ้น หากฝนตกชุกเกินไปหรือดินฟ้าอากาศไม่เป็นใจ ราคาสินค้าเกษตรก็จะแพงขึ้นส่งผลให้ราคาสินค้าโดยรวมสูงขึ้น

การปรับค่าเงินประเทศตนให้อ่อนลงส่งผลให้ประเทศอื่นลำบาก เพราะการส่งออกของประเทศเราเพิ่มแต่ทำให้การส่งออกของประเทศอื่นหดตัว การปรับค่าเงินประเทศตัวเองลงแล้วส่งผลให้เศรษฐกิจประเทศข้างเคียงฝืดเคืองนี้เรียกว่า นโยบายทำให้เพื่อนบ้านของท่านเป็นยาจก (beggar my neighbour policy) นโยบายที่ทำให้ประเทศเพื่อนบ้านจนลง) ถูกนำมาใช้ครั้งแรกตอนเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่เมื่อปี ค.ศ. 1930 โดยวิธี เช่น ลดค่าเงิน ตั้งลัทธิคุ้มครองทางการค้า เนื้อแท้ของสงครามค่าเงินก็คือทำให้ประเทศเพื่อนบ้านกลายเป็นยาจกนั่นเอง

บทวิจารณ์หนังสือ

เรื่องกฎแห่งอุปสงค์อุปทานที่ซ่อนอยู่ในไอรอนแมน

ผู้เขียนได้เล่าว่าถ้าทั้งโลกมีแค่ Tony Stark ที่สามารถสร้างชุดเกราะ Iron Man ได้นั้น ยิ่งทำให้ราคาขายสูงจากการผูกขาดตลาด และจากที่เคยคิดว่ายิงซื้อจะยิ่งถูก อาจกลายเป็นยิงซื้อยิ่งแพง เพราะไม่ต้องการขายเยอะเกินไปจนทำให้ผู้ที่ซื้อไปแรงเกินตัวก็ได้

เรื่องสิ่งที่มีค่านั้นแค่ความหายากยังไม่พอ แต่ต้องมีความต้องการสิ่งนั้นด้วย

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง สิ่งที่มีค่า คือ เพชรและทองคำ มีค่าเพราะหายากมากและมีความต้องการสูง และมีราคาแพง ผู้หญิงทุกคนอยากได้เพชร หรือแหวนเพชรเม็ดใหญ่ๆ แต่ถ้าว่าเพชรและทองคำ อาจไม่มีค่าถ้ามีใครคนหนึ่งติดอยู่กลางทะเลทรายแล้วขาดน้ำมา 3 วัน แค่มือจะเห็นว่าน้ำหนึ่งขวดนั้นมีค่ามากกว่าเพชรและทองคำในเวลานั้น

เรื่องเศรษฐศาสตร์กับการท่องเที่ยว

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างประเทศเกาหลีใต้เกิดปัญหาว่าคนไม่ชอบเที่ยวในประเทศ เพราะต้นทุนในการเที่ยวในประเทศนั้นต่ำกว่าการเที่ยวต่างประเทศโดยเฉพาะในแถบ south east Asia แค่นี้

เดียว คนเกาหลีเลยชอบบินไปเที่ยวต่างประเทศเวลาหยุดยาว ทำให้การท่องเที่ยวในประเทศนั้นชง
เซามาก

ดังนั้นเกาหลีได้จึงปรับกลยุทธ์ของการท่องเที่ยว คือ ทำยังไงก็ได้ให้คนเสียต๋ายถ้าไม่ได้เที่ยว
ในประเทศวันนั้ ทำให้คนรู้สึว่าการเลือกเที่ยวเกาหลีได้นั้นเป็นเรื่งที่คุ้มค้ำมาก มากกว่าแค่เรื่ง
ค่าใช้จ่ายในการเที่ยว

เรื่งต้นทุนจม หรือ Sunk Cost ในทางเศรษฐศาสตร์

ผู้เขียนบอกว่า “อย่าเสียต๋ายน้ำที่หกไปแล้วครั้งแก้ว” อะไรที่เสียแล้วก็ทิ้งมันไป อย่ามัวไป
เสียต๋ายเพราะเวลาไม่คืนกลับมาในทางเศรษฐศาสตร์ คือ ให้มองไปข้างหน้าอย่าย้อนไปข้างหลัง ถ้ารู้
ว่ายังดั่งต้นทำมันต่อไปแล้วจะมีแต่เสียมากขึ้นต้องรับทิ้งมันไป และเรื่งต้นทุนจมของชีวิตมาเป็นปม
ด้อยให้ตัวเองไม่พัฒนา ทั้งที่อดีตเราไม่สามารถเข้าไปแก้ไขได้ แต่ถ้าเรามุ่งไปข้างหน้าแล้วค่อยๆแก้ไข
ให้มันดีขึ้น สุดท้ายเราจะไปได้ไกลกว่าที่เราคิด

หนังสือเล่มนี้มีการออกแบบหน้าปกที่เป็นมิตรกับผู้อ่าน มีลักษณะสีสันสวยงาม ใช้กระดาษที่
ดี ส่วนตัวอักษรและรูปแบบของเนื้อหาสามารถแบ่งลำดับความสำคัญของหัวข้อ หัวข้อย่อย เนื้อหา
และบทสรุปได้เป็นสัดส่วนอย่างตรงไปตรงมา จัดวางรูปแบบให้แตกต่างจากรายละเอียดส่วนอื่นเพื่อ
เน้นย้ำถึงความสำคัญ เน้นกลุ่มผู้อ่านระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 บท ได้แก่ บทที่ 1
เศรษฐศาสตร์เริ่มจากวัฒนธรรม บทที่ 2 เศรษฐศาสตร์คือความจริง และบทที่ 3 เศรษฐศาสตร์คือ
จิตวิทยา

อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มนี้ไม่ได้ครอบคลุมหลักเศรษฐศาสตร์ทุกด้าน แต่นำหลักเศรษฐศาสตร์
ที่สำคัญและสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน และเล่าเรื่งผ่านวัฒนธรรมนิยม และศิลปกรรม
นิยม ซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ นิทาน วรรณกรรม การ์ตูน ตัวอย่างเช่น เรื่งเจ้าหญิงเงือกน้อยที่ยอมสละ
เสียงของเธอเพื่อเจ้าชาย การตัดสินใจของเธอสามารถอธิบายหลักเศรษฐศาสตร์ที่เรื่งว่าต้นทุนค่าเสีย
โอกาสและต้นทุนจมได้ และนิทานเรื่ง ซินเดอเรลล่า ซึ่งบอกถึงคนที่ไม่พอใจกับชีวิตตัวเองแต่ก็กลับ
ไม่ลงมือทำอะไร เอาแต่เฝ้ารอว่าซักวันจะมีใครซักคนเข้ามาเปลี่ยนทำให้ชีวิตดีขึ้น หรือ นิทานเรื่ง มด
กับตั๊กแตน การอดออมของมดเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ เศรษฐศาสตร์สามารถนำหลักความขัดแย้งของ
เงินออมและการบริโภคมาตอบได้

สรุปหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่วาดด้วยเรื่งเศรษฐศาสตร์ แบบที่ไม่ค่อยจะมีศัพท์ทางวิชาการ
มากนัก แต่ได้หยิบยกเอาและเปลี่ยนเรื่งใกล้ตัวเรา มาสอนให้เข้าใจเศรษฐศาสตร์แบบง่ายๆ